

Minder denken, Meer doen

(Ethische) Ruimte om te Manoeuvreren
in het Gemeentelijk Dierenwelzijnbeleid

SOCIAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Hogeschool
VAN HALL
LARENSTEIN
ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

Vincent Pompe,
Toegepaste Filosofie / Diermanagement

Minder Denken ????

- Dierethiek is toch nadenken over:
  - Dierenwelzijn
  - Zorgplicht
- Jazeker !
  - Waarden en normen moeten worden onderzocht
  - Verantwoording en argumentaties moeten worden opgesteld
- Maar **denken** levert minder op dan je denkt

Denken over waarden en normen

- Genereert meer manieren om iets uit te leggen
  - Nieuwe betekenissen
- Simplificeert de werkelijkheid
  - Modellen die coherent zijn
- Roept vaak meer conflicten op dan het oplost
  - Papieren dilemma's

Principes

Goede voeding

Goede huisvesting

Goede gezondheid

Goed gedrag

Criteria

Geen honger en dorst

Comfort mbt rust, warmte en beweging

Geen verwondingen, ziekte, pijn door regime

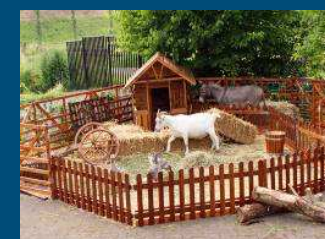
Expressie van (sociaal) gedrag, goede mens-dierrelatie, geen angst

- Lastig om in de praktijk criteria in te vullen?
  - Wanneer is er sprake van honger, ziekte, gestoord gedrag?
  - Verschilt ook nog eens per diersoort
- Maar wetenschap en samenleving kunnen waarden en normen afspreken
  - Makkelijk = Zwart / Wit situatie
  - Moeilijk = Grijze situatie

Denken over het Diergebruik

Attitude	Functionele Waarde
Zoölogisch	Kennis
Ecologisch	Conservatie
Moralistisch	Rechten
Esthetisch	Schoonheid
Recreatief	Plezier
Heersend	Macht / Controle
Symbolistisch	Verering
Dienstontvangend	Therapie Veiligheid
Technologisch	Wetenschappelijk antwoord
Consumptief	Voedsel Kleding
Humanistische	Gezelschap
Commercieel	Winst
Negatief	(Angst) Hygiëne, Veiligheid

Incoherentie: Respect Eigen Waarde

Wat levert **denken** op

- Vele definities over Welzijn
- Vele opvattingen over Diergebruik
- **Onzekerheid over wat Zorgplicht inhoudt**

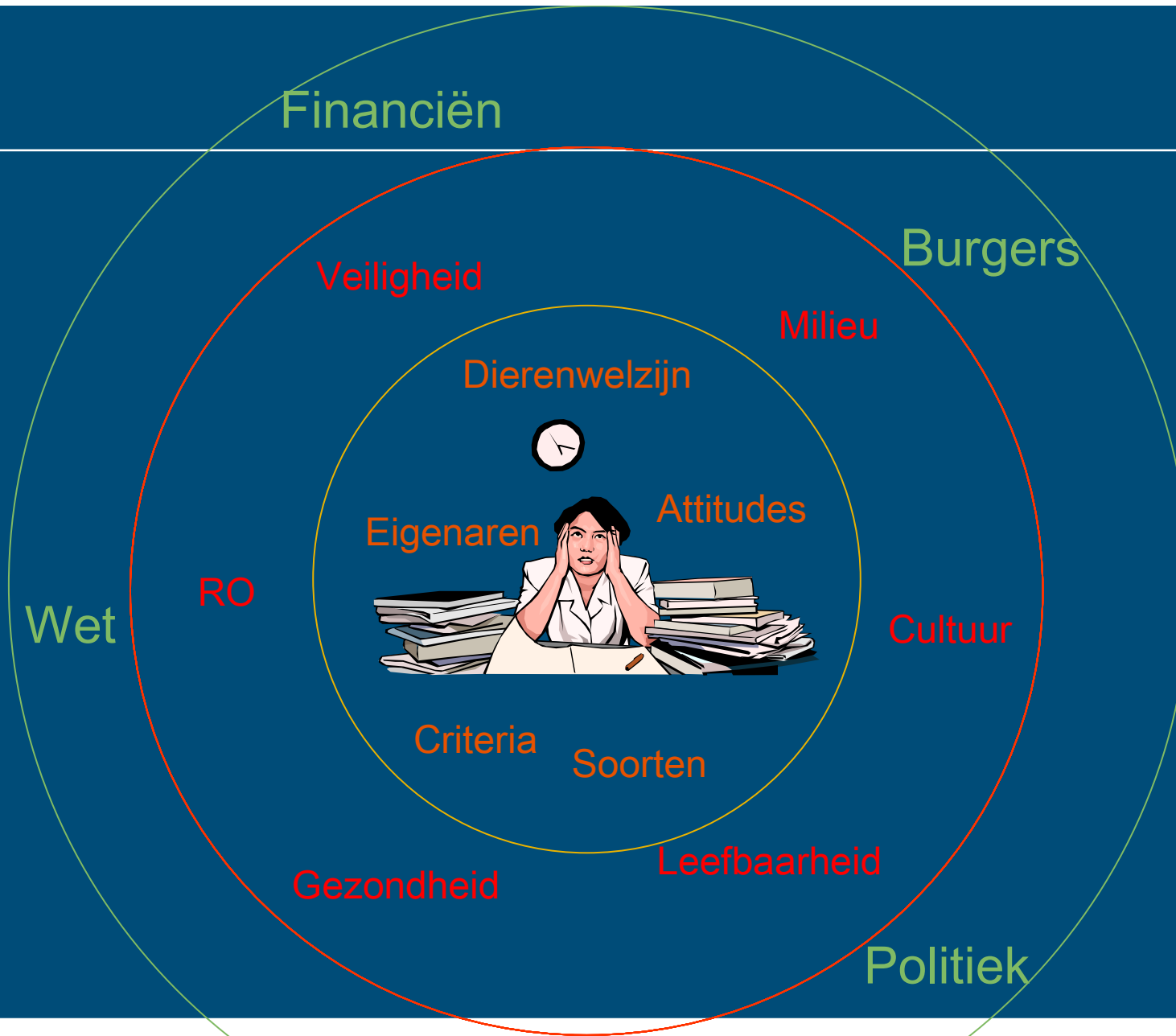

Hier komt nog een probleem bij !!!

- Zorgen voor dierenwelzijn is niet één praktijk maar een samengaan van meerdere praktijken
  - Mozaïek van waarden
  - Veiligheid, leefbaarheid, ruimtelijke ordening (RO)
- Ook zijn er barrières
  - Set van belemmeringen
  - Wettelijk, financieel, politiek, burgers

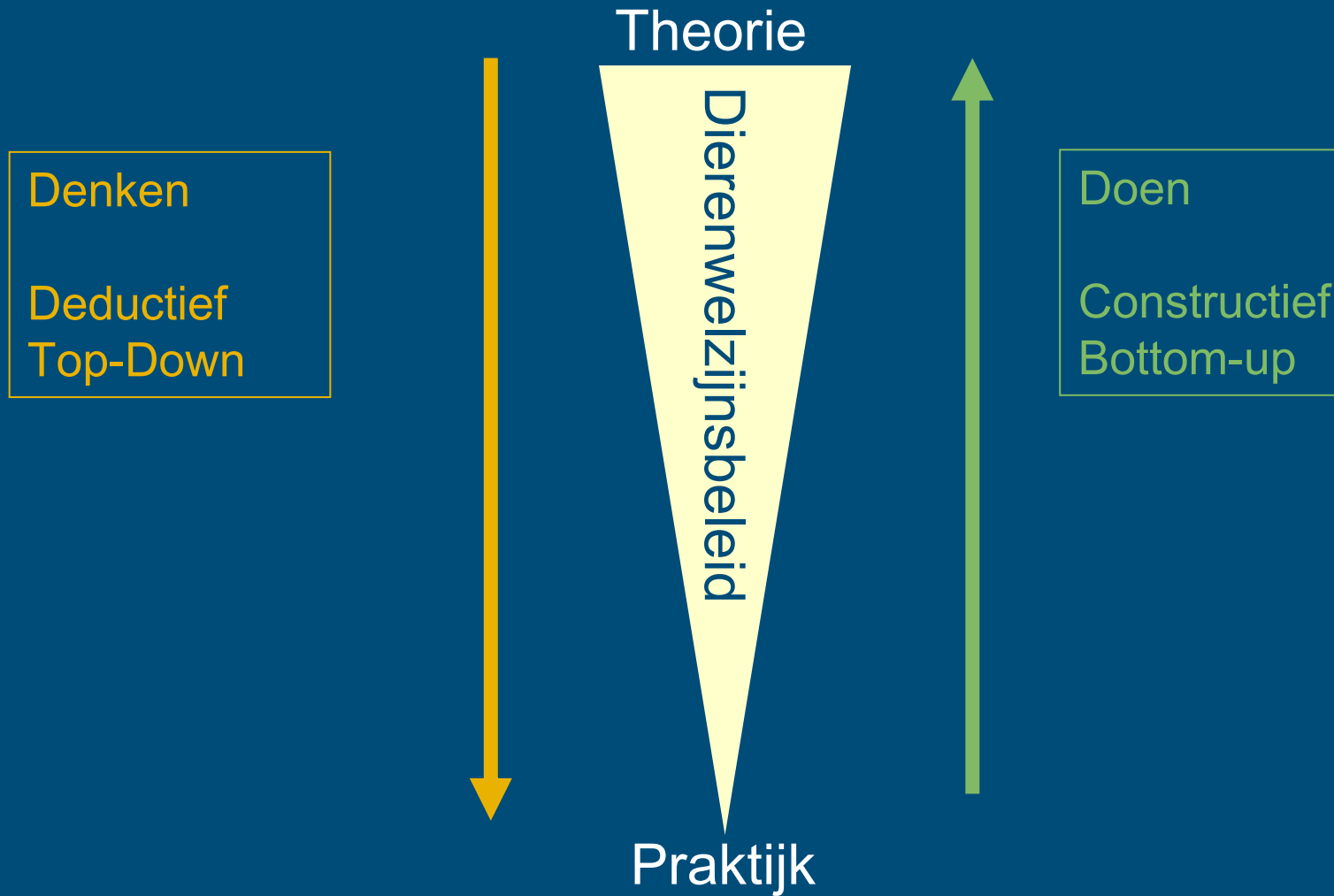
Let op: Dierenwelzijn kan hoofdpijn veroorzaken

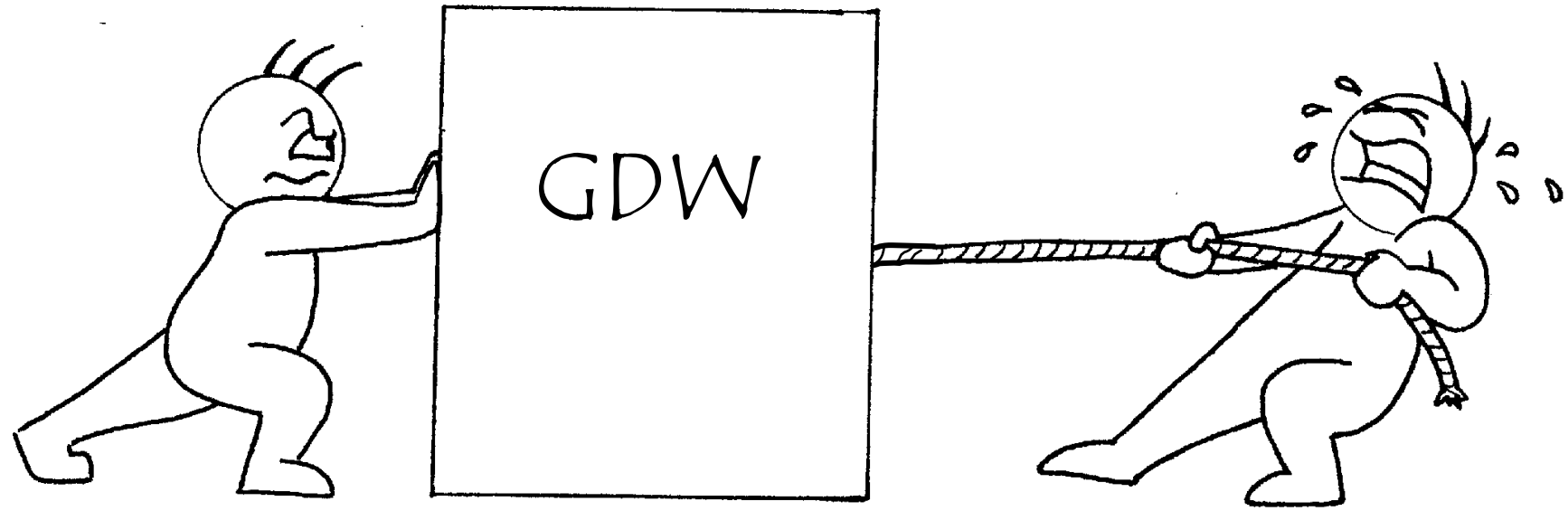
Denken of Doen

Ethische routes

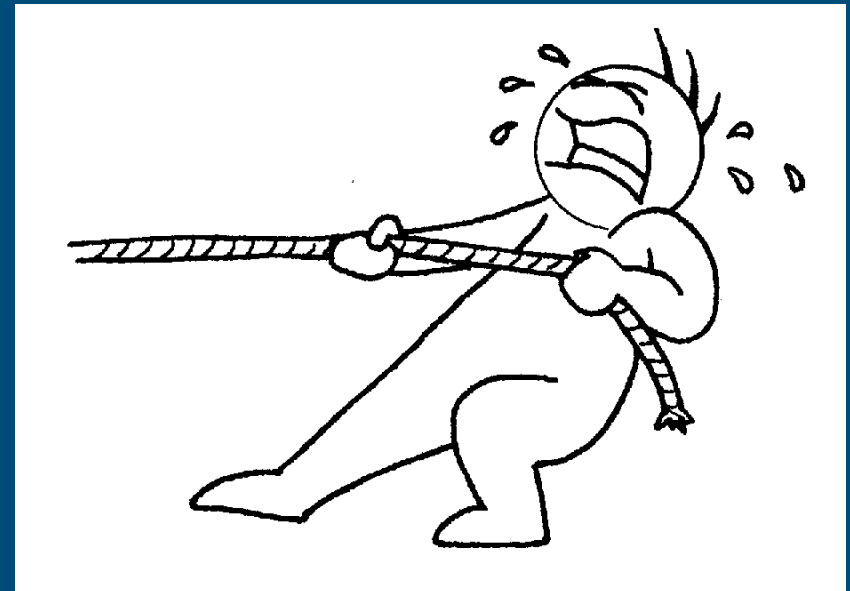

Beleid t.a.v. Gemeentelijk Dierenwelzijn (GDW)?

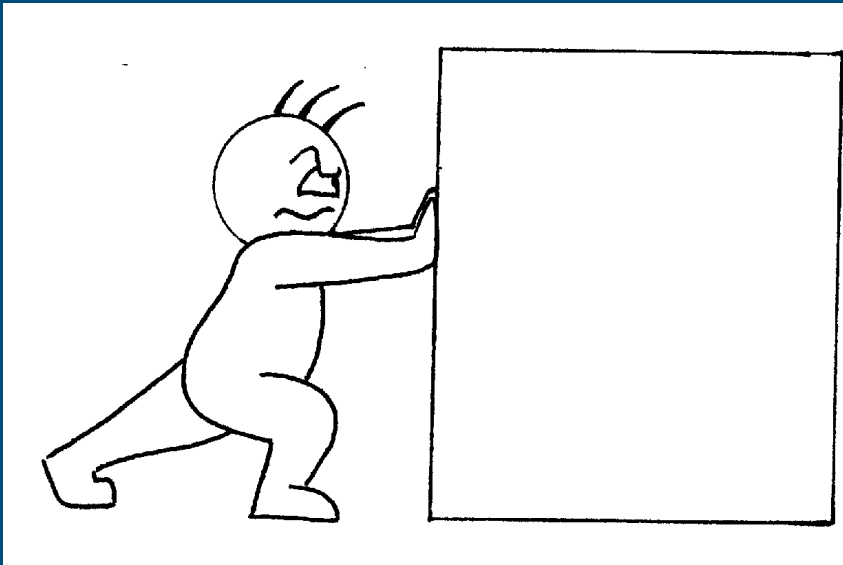

Pull = Denken

- Top-down
- Wat goed is, vooraf bepalen
- De weg ernaar toe is bekend
- De ander implementeert
- Convergentie

Push = Doen

- Bottom-up
- Wat goed is ontstaat tijdens het proces
- De weg leidt ergens naar toe, je weet niet waar
- Implementeer eigen plan
- Divergentie is toegestaan

Doen wordt al gedaan

- In de Psychiatrie
  - Goede zorg wordt **situationeel** bepaald door arts, patiënt, verpleegkundige, management en familie
- In de Dierexperimentencommissie (DEC)
  - Toelaatbaarheid van de dierproef wordt **situationeel** bepaald door onderzoeker, welzijnsdeskundige en DEC-leden (onderzoekers, biotechnici, ethicus)

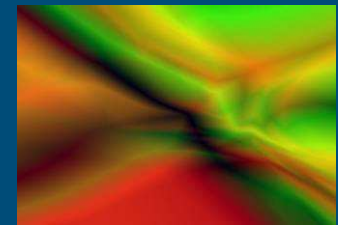
Meer Doen !!!

- Richt op de gemeentelijke situatie
- Formuleer de praktijkproblemen
- Onderzoek **ervaringen** rondom de problemen
  - Successen en mislukkingen
- Creëer nieuwe situaties

- **Let wel:** Praktijken tezamen maken een nieuwe praktijk en genereert ethiek

Doen = Ruimte creëren

- Exploreer: wat is er en wat is mogelijk
  - Experimenteer / Onderzoek
- Socialiseer: nodig anderen uit voor participatie
  - Samenwerken
- Individualiseer: kleur je identiteit
  - Gemeentelijke Existentie
- Groei: door meer ervaringen
  - Verrijking door successen en mislukkingen

Doen, maar dan wel met wat Denken

- De weg naar probleemoplossing is niet 'trial and error' maar een sociaal intelligente zoektocht
- Morele borging is **Samen** en **Transparantie**
  - Haalbare doelen stellen
  - Verschillende scenario's schrijven
  - Impact voor betrokkenen inschatten

Doen = Ruimte zoeken (in de workshops)

- Stalbranden
  - Omvang, ernst, preventie zijn bekend
  - Praktijken in een Maatregel of in Maatwerk?
- Agressieve honden
  - Conflict strafrecht - handhaving
  - APV praktijk gericht op hond, baas en sociale omgeving
- Dierenplaag
  - Beleving is subjectief en schade is relatief
  - Moet de vervuiler betalen?
- Communicatie
  - Nieuwe kennis of nieuwe ervaring
  - Moeten zij die niet luisteren, voelen?

Mijn Advies voor **Ruimte** in het GDW

Denk-advies

- Ethiek wordt in en door de praktijk gevormd
- Het **doen** gaat vooraf aan het **denken**
- De ervaring (*waarderen*) staat boven kennis (*waarde*)

Doe-advies

- Bekijk het probleem vanuit meerdere praktijken
- Creëer zelf én met anderen verbinding tussen praktijken
- Deel successen en mislukkingen

Minder denken, Meer doen

Minder Verantwoorden, Meer Ontdekken

SOCIAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Hogeschool
VAN HALL
LARENSTEIN
ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

Vincent Pompe,
Toegepaste Filosofie / Diermanagement